

Saksan paimenkoira on erinomainen lapsenvahti. Sillä on vaisto tajuta vaarat etukäteen ja nopeus, millä estää ne.

Sarjainfo 4/1981

VALKOKANKAAN JA TV-RUUDUN NELIJALKAISET SEIKKAILIJAT SARJAKUVISSA

Aivan kuten eräät sarjakuvien eläinhahmot ovat saaneet elokuvahahmon, myös valkokankaan ja tv-ruudun eläintähdet ovat usein saaneet oman sarjakuvalehtensä. Eräiden tällaisten eläintähtien suosio sarjakuvalehdissä on jatkunut vielä pitkälti senkin jälkeen kun niiden elokuvat ovat jo lakanneet kiertämästä maailmaa tai tv-sarja on jo pistetty hyllylle. Ilmestyy-pä meillä Suomessa kioskeihin joskus sarjakuvalehtiä, joiden pohjana olevaa televisiosarjaa ei meidän kuvaruuduissamme ole koskaan nähtykään. useimmat valkokankaalla ja televisio-ruudusta tulleet sarjakuvaeläimet ovat olleet joko koiria tai hevosia, mutta onpa joukossa yksi karhukin.

Pekka Tuliara

RIN TIN TIN

Saksan paimenkoira Rin Tin Tinin muistanevat kaikki 1960-luvun alun televisiosarjasta ja samanaikaisesta sarjakuvalehdestä. Harvat kuitenkaan tietävät, että tällä viisaalta koiralla oli todellinen kerran elänyt esikuva.

Ensimmäisen maailmansodan loppuvaiheessa, syyskuussa 1918 amerikkalainen lentäjä Lee Duncan löysi partioretkellä ollessaan Fleurysssä, Ranskas-

sa, viholliselta vallatulta lentokentältä eräästä hylätystä hökkelistä Saksan paimenkoiran, jolla oli kuusi vikisevää pentua.

Nuori sotilas korjasi emän ja pennut mukaansa, hoiti ja syötti ne terveiksi. Pennut jaettiin sitten Duncanin tovereiden kesken, mutta yhden uroksen ja yhden naaraan hän piti itse ja antoi niille nimiksi Rin Tin Tin ja Nanette ... Duncan rupesi valmentamaan koiriaan ja viiden vuoden ikäisenä Rin Tin Tin

olikin valmis astumaan elokuvakameroiden eteen kilpailemaan yleisön suosioista senaikaisen koiratähden Strongheartin kanssa. Duncanin taitavan ohjauksen avulla Rintystä tuli nopeasti valkokankaan suosituin koiratähti ja sen filmiura kesti yhdeksän vuotta.

Rinty esiintyi filmeissä usein yhdessä "hevosten kuninkaan" Rexin kanssa. Ennen pitkää esiteltiin katsojille myös Rin Tin Tin Jr., joka sitten alkuperäisen Rintyn kuoltua v. 1932 jatkoi maineikkaan isänsä tassunjäljissä.

Viimeinen Rin Tin Tin -elokuva tehtiin v. 1947 ja muutamaksi vuodeksi koiratähti tuntuikin jo painuneen unhoon, kunnes se 1950-luvulla yllättäen ilmestyi television kuvaruutuihin entistä ehompana. Lasten ohjelmilla kun oli kovasti kysyntää televisiossa ja mikäpä olisi sopinut paremmin koko perheen ohjelmaksi kuin viisaan ja uskollisen Saksan paimenkoiran seikkailut.

Televisiossa Rin Tin Tinin seikkailut sijoitettiin viime vuosisadan lopun villiin länteen. "Ihmekoira" oli tv-sarjassa Fort Apache -linnakkeen sotilaiden maskotti ja se osallistui usein roistojen takaa-ajoon, haki apua intiaanien piiritämille tovereilleen ja suoritti jäljitys- ja muita koiralle sopivia tehtäviä. Vv. 1954-59 tehtiin Yhdysvalloissa kaikkiaan 169 puolen tunnin Rin Tin Tin -tv-showta, joista suurin osa nähtiin ennen pitkää myös Suomessa.

Rin Tin Tinin isäntänä oli tv-sarjassa orvoksi jäänyt pikkupoika Rusty, jota esitti pyöreänaamainen Lee Aker. Linnakkeen komentajaa Rip Mastersia esitti miehekäs James Brown ja lupsakkaa kersantti Biff O'Haraa Joe Sawyer. Rin Tin Tiniä itseään esitti alkuperäisen Rin-

Lassie käväisi Pohjois-Nigeriassa 1963.

tyn jälkeläinen neljännessä polvessa. Toinenkin alkuperäisen koiran jälkeläinen oli mukana sarjassa. Sen tehtävänä oli toimia itse päätähdän sijaisena vaarallisimmissa kohtauksissa. Sarjaa filmattiin entisen cowboytähden Ray "Crash" Corriganin karjatilalla "Corriganvillessä", joka tuhoutui tulipalossa pari vuotta sitten.

Vuonna 1976 yritettiin Rin Tin Tin-sarja herättää uudelleen eloon Yhdysvalloissa. Vanhoihin mustavalkoisiin episodeihin liitettiin uudet värijohtannot, joissa esiintyi James Brown yhdessä komean Saksan paimenkoiran kanssa, jota mainosmiehet väittivät alkuperäisen koiratähden jälkeläiseksi seitsemännessä polvessa. Jostain syystä sarja ei kuitenkaan saanut odotettua menestystä.

Rin Tin Tin-sarjakuva syntyi lähinnä televisiosarjan vaikutuksesta ja sitä, kuten useimpia muitakin vastaavia sarjakuvalehtiä, julkaisi Dell-kustannusyhtiö vv. 1952-1963. Suomessa sarjaa julkaisi aluksi Pecos Bill-sarjat ja myöhemmin Sarjakuvakustannus, vv. 1960-1964.

Sarjakuvaseikkailut olivat myös aluksi sijoitetut Fort Apache -linnakkeen vaiheille villiin länteen, mutta v. 1961 viimeisen numeron takakannessa

kerrottiin: "Uudet tuulet puhaltavat Rin Tin Tin-lehdessä ensi vuonna. Jännittävät seikkailut ovat tulossa! Rin Tin Tin saa lomaa Apache-linnakkeesta ja menee tapaamaan vanhaa tuttavaansa kapteeni Red Johsonia. Ja kaverit, tulet näkemään että Red on todella kova naama!" Ja niin sai Rinty uuden omistajan ja samalla seikkailut siirtyivät nykyaikaan ja Alaskan lumisiin maisemiin. Näin sarjakuva astui askeleen lähemmäksi alkuperäisiä Rin Tin Tin -elokuvia.

Rin Tin Tin oli aikoinaan niin kuuluisa koira, että siitä tehtiin myös eräänlainen parodia. Kuuluisa belgialainen piirtäjä Morris kertoi Helsingissä vieraillessaan, että hän loi Lucky Luken koiran Ran Tan Planin tarkoituksella jonkinlaiseksi parodiaksi Rin Tin Tinistä, jonka elokuvia hän oli lapsuudessaan nähnyt paljon. Hän muisteli mm. erästä näkemäänsä Rin Tin Tin -filmiä, jossa koira osasi odottaa kiven takana, kunnes roisto oli ampunut kaikki kuusi kutiaan, ja vasta sitten koira loikkasi miehen kimppuun. Niinpä Morris päättikin tehdä Lucky Luken koirasta Rin Tin Tinin täydellisen vastakohtan, tyhmän, laiskan ja pelkurimaisen. Näin syntyi Ran Tan Plan, joka sittemmin antoi nimen tunnetulle belgialaiselle sarjakuvafanzinellekin.

LASSIE

Toisella kuuluisalla elokuva- ja sarjakuvakoiralla Lassiella ei ollut mitään elävää esikuvaa. Viisaan Skotlannin paimenkoiran tarina sai alkunsa Saturday Evening Postissa v. 1938 ilmestyneestä novellista "Lassie Come Home". Metro Goldwyn Mayerin kykyjenetsijät huomasivat novellin ja sen pohjalta tehdyn kirjan suuren vetovoiman lukijoihin, ostivat siihen oikeudet ja menestyselokuva alettiin valmistella.

MGM-yhtiö "haastatteli" yli tuhat koira löytäkseen sopivan pääroolin esittäjän. Lopulta valittiin Pal-niminen collie, jonka omisti maineikas koirien kasvattaja Rudd Weatherwax. Vaikka Lassie nimensä mukaisesti on tyttökoira, oli Pal, kuten kaikki myöhemmätkin roolin esittäjät, uroskoira. Tämä johtui siitä, että uroskoiran turkki pysyi karvanlähtöaikana tuuheampana kuin naaraan.

Weatherwax opetti Lassielle sen hämmästyttävän inhimillisiltä tuntuvat reaktiot eri tilanteissa. Hän oli myös valmentanut monta muutakin Hollywoodin elokuvakoiraa, mm. pienen

Asta-terrierin, joka esiintyi Pettävä Varjo -filmeissä ja Cary Grantin ja Irene Dunnen kanssa elokuvassa "Vaimoni Sulhanen". Weatherwax kirjoitti myöhemmin koirankasvatuksen oppikirjankin nimeltä "The Lassie Method".

Valmennuksesta huolimatta täytyi koiran suorituksia joskus kohentaa pienillä tempuilla. Koiran omistajaa filmissä esittävä Roddy McDowall on kertonut, kuinka filmin liikuttava loppukohtaus, jossa maailmalla seikkaillut koira jälleen kohtaa nuoren isäntänsä ja jälleennäkemisen riemusta nuolee tämän kasvoja, saatiin onnistumaan vasta kun pojan posket siveltiin jäätelöllä ennen kuvausta.

Elokuvan "Lassie Palaa Kotiin" ensi-ilta oli lokakuussa 1943 Radio City Music Hallissa New Yorkissa ja siitä tuli yksi vuosikymmenen suosituimpia filmejä. Alkuperäisen Lassie-tarinan kirjoittaja, nuori englantilainen kirjailija Earl Knight ei kuitenkaan päässyt nauttimaan luomansa sankarin menestyksestä, sillä hän sai surmansa sodassa muutama kuukausi ennen filmin ensi-iltaa.

Lassie-elokuvat olivat suuria kassamenestyksiä sotavuosina ja niiden jälkeen, mutta kadottivat sitten vähitellen uutuudenviehätyksensä. Kuitenkin vielä 1978 tehtiin yksi uusi filmi "The Magic of Lassie", joka ei kuitenkaan ole jostain syystä löytänyt tietään Suomen valkokankaille, siitäkään huolimatta, että filmin soundtrack-albumi on jo parin vuoden ajan ollut näkyvästi esillä vähän jokaisessa levyalennusmyynnissä.

Aivan kuten Rin Tin Tinille, myös Lassielle avautui 1950-luvulla uusi ura televisiossa. V. 1954 nähtiin ensimmäinen jokaviikkoisista puolen tunnin episodeista ja Lassie pysyttelikin sitten kuvassa mukana aina v. 1972 saakka ja senkin jälkeen vielä piirrettyssä lastensarjassa. TV-Lassie oli aluksi oikea perhekoira. Sen nuorta isäntää esitti ensin 11-vuotias Tommy Rettig ja tämän tultua liian vanhaksi peri koiran 7-vuotias Jon Provost.

Ja aivan kuten Rin Tin Tinille kävi sarjakuvissa, myös Lassielle kävi tv-sarjassa. 1960-luvun lopulla se vieroitettiin tv-perheestään ja sen seikkailut siirrettiin Coloradon upeisiin metsiin. Uusissa väriseikkailuissa koiran isäntänä oli metsänvartija Corey Stuart (Robert Bray).

Lassie voitti Patsy-palkinnon parhaana eläintähtenä peräti yhdeksän kertaa ja v. 1975 se valittiin Esquire-lehden toimesta yhdeksi "suurista amerikk-

kalaisista ilmiöistä”, Fred Astairen, John Waynen, Marilyn Monroen, Jackie Robinsonin ja Walter Cronkiten kunniakkaaseen seuraan.

Lassie-sarjakuvalehti on USA:ssa ilmestynyt v. 1950 lähtien ja Suomessa sitä on julkaistu, välillä Rin Tin Tinin kanssa vuorotellen, v. 1957 alkaen. Seikkailujen tapahtumapaikat ja henkilöt ovat vaihdelleet, aivan kuten tv-sarjassakin. Välillä Lassie asusti pitkän aikaa Etelä-Amerikassakin ja koki kaikenlaisia seikkailuja intiaanien ja viidakon eläinten parissa.

TRIGGER

Villin lännen sarjakuvien ratsastavien ritarien hevoset ovat näyttelleet mikä suurempaa, mikä pienempää osaa isäntiensä mielikuvituksellisissa seikkailuissa. Hevosensa kanssa Pecos Bill tai Lucky Luke saattoi myös käydä luontevia keskusteluita, eikä näin yksinäisen cowboyin ajatuksia tarvinnut aina ilmaista ajatuskuplien välityksellä.

Hollywoodin lännentähdillä oli myös aina omat nimikkohevosensa ja koska heidän seikkailujaan kuvattiin myös sarjakuvalehdissä, pääsivät heidän ratsunsaakin sarjakuvataiteilijoiden ikuistamiksi.

Niinpä 1950-luvun Seikkailusarjalehdessä esiintyneet Hopalong Cassidyyn Hyrrä (Topper), Tom Mixin Tony, Tex Ritterin Valkosalama (White Flash), Rocky Lanen Viiri (Black Jack), Rod Cameronin Sulka (War Paint), Lash LaRuen (Lasso-Larri) Tuuli (Rush), Monte Halen Hoppu (Pardner), Smiley Burnetten Nellie ja Gabby Hayesin Jehu (Corker) olivat kaikki alunperin oikeita Hollywoodin koulutettuja filmiratsuja. Monet niistä saivat myös ihailijapostia melkein yhtä paljon kuin kuuluisat isäntänsä.

Kaksi elokuvahevosta tuli jopa niin suosituksi, että ne saivat oikein omat sarjakuvalehtensä. Nämä kaksi olivat tietenkin Gene Autryn kastanjanvärinen ihmehevonon Champion sekä Roy Rogersin vaalea palomino-hevonon Trigger, “the smartest horse in the movies”.

Molemmat nähtiin Suomenkin valkokankailla, mutta vain Trigger tuli täällä tutuksi myös sarjakuvatähtenä. Tähtisarjojen Roy Rogers ja Trigger -sarjakuvalehti ilmestyi meillä vuosina 1959-1961. Al McKimsonin piirtämänä Roy ja Trigger seikkailivat myös sanomalehdissä ja Sarjakuvalehdessä 1950-luvun lopulla. Heidän omassa lehdessään il-

mestyi myös silloin tällöin Triggerin omia sooloseikkailuja, jotka olivat peräisin amerikkalaisesta Roy Rogers’ Trigger-lehdestä (1951-1955).

Omissa seikkailuissaan Trigger usein auttoi toisia hevosia preeriapalon, tulvan, villieläinten tai kaksijalkaisten konnien niitä ahdistellessa. Joskus seikkailut oli sijoitettu hevosen nuoruusvuosiin, jolloin se ei ollut vielä tavannut kuuluisaa isäntäänsä.

Tosiasiaa Roy Rogers ei ollut kuitenkaan löytänyt ratsuaan mistään villieläinlaumasta, vaan Trigger oli saanut kasvatuksensa Ray “Crash” Corriganin karjatilalla ja oli jopa esiintynyt filmissäkin ennen kuin Roy osti sen itselleen v. 1938. Trigger oli nimittäin jo v. 1937 saanut kunnian olla Olivia de Havillandin ratsuna elokuvassa “Robin Hoodin seikkailut”.

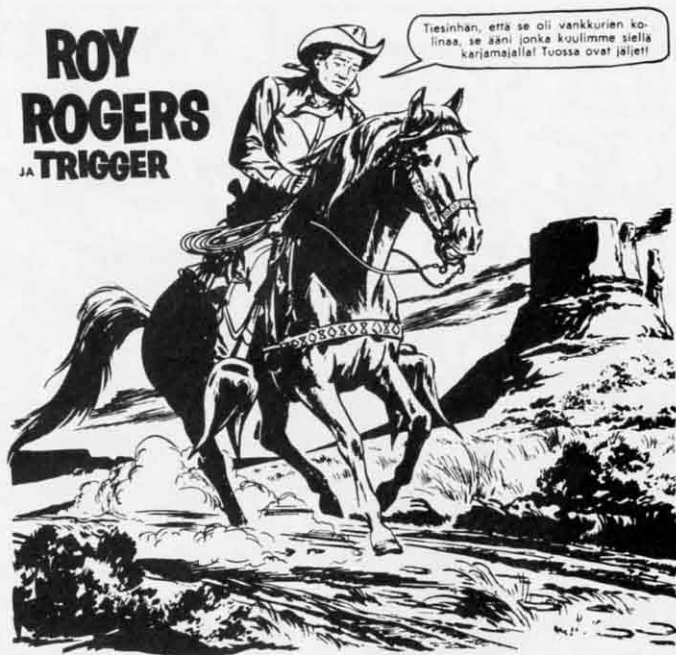
Trigger sai nimensä (liipasin) sen johdosta, että se oli niin nopea ja herkkä. Kiireinen supertähti Roy Rogers ei luonnollisesti ehtinyt sitä itse valmentaa, vaan hän palkkasi avukseen kuuluisan hevostenkasvattajan Glenn Randallin, joka opetti hevoselle yli 80 erilaista temppeä. Väitetään, että Trigger jopa pystyi kirjoittamaan puumerkkinsä hotellin vieraskirjaan pitämällä kynää hampaitensa välissä. 20-vuotisen filmiuransa aikana se sai kosolti palkintoja, mm. Patsy-palkinnon osasuorituksesta elokuvassa “Valkonaaman poika”, jossa eräät kriitikot sanoivat sen näyttelijänä selvästi jättäneen kuulun isäntänsä sekä Bob Hopen varjoonsa.

Trigger kuoli v. 1965 33-vuotiaana. Roy Rogers ei raaskinut haudata kunnista hevostaan, vaan antoi täyttää sen, ja näin on lännen elokuvien ystävillä yhä mahdollisuus käydä ihailemassa lapsuutensa suosikkia Royn villin lännen museossa Kaliforniassa.

MUSTA ORI

Jostakin syystä television lännensarjojen tähdet eivät enää pitäneet omaa nimikkohevosta eivätkä muutenkaan

ROY ROGERS JA TRIGGER

veljeille ratsujensa kanssa yhtä paljon kuin entiset cowboytähdet. Hevossarjoja kuitenkin tehtiin televisiossakin ja niiden nelijalkaisista tähdistä tuli varsinkin lasten suosikkeja kaikkialla maailmassa.

Kukapa voisi unohtaa 1960-luvun suosittua Furryn, mustan orin, joka asusti Särkyneen Pyörän karjatilalla ja joka salli vain yhden ihmisen, nuoren orvon Joey-pojan nousta selkäänsä. Myös Furry sai oman sarjakuvalehtensä, joka ilmestyi Yhdysvalloissa vv. 1957-1962, mutta ei kuitenkaan löytänyt tietään meikäläisiin tv-sarjiksiin. Sen sijaan tuoreempi Uljas Musta (The Black Beauty)-sarja on meilläkin ilmestynyt sarjakuvalehtinä.

Musta ori -sarjan tähtenä olleen hevosen oikea nimi oli myös Beauty ja ennen tv-tähdiksi ryhtymistään se oli jo saanut ilon kantaa selässään mm. Joan Crawfordin elokuvassa “Johnny Guitar” sekä Elizabeth Taylorin elokuvassa “Jättiläinen”. Kerrotaan orin tuottaneen omistajalleen kahdeksanvuotisen tv-sarjan aikana yli puoli miljoonaa dollaria. Beauty eli 29-vuotiaaksi.

1970-luvulla ei elokuvista ja tv-sarjoista enää juuri tehty sarjakuvaversionia, osaksi sen takia että sarjakuvavaikeuksista alettiin vaatia ylettömän suurta maksuja, mutta pääasiassa kuitenkin ehkä sen takia, että televisio oli jo kadottanut alkuvuosiensa vetovoiman ja sarjafilmiä kultaa-aika alkoi olla auttamattomasti takanapäin. ○